Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai 2021 m. birželio 9 d. Nr. 21-110VK

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO 2017 M. SPALIO 31 D. ĮSAKYMO NR. D1-885 „DĖL PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO NR. 21-25470

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), didžiausia paslaugų, prekybos ir aukštųjų technologijų įmones vienijanti verslo organizacija Lietuvoje, vienijanti ir vėjo energetikos sektoriuje veikiančias įmones, teikia pastabas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos derinimui pateiktam Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. D1-885 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektui Nr. 21-25470 (toliau – Įsakymo projektas).

Pritariame Aplinkos ministerijos siekiui užtikrinti aiškesnį Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) procesą ir proaktyviai spręsti klausimus, kurie šiuo metu vystant vėjo energetiką tampa daugybės skundų priežastimi. Manome, jog pasiūlymas nustatyti konkrečias teritorijas, sudaryti konkrečių saugomų panoramų, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sąrašus (toliau – sąrašai), su konkrečiais jų stebėjimo taškais, kur statinių poveikis kraštovaizdžio vizualiniam estetiniam potencialui būtų reikšmingai neigiamas, yra žymiai aiškesnis ir proporcingesnis nei pirminis Aplinkos ministerijos siūlymas (nustatyti 5-10 km atstumus, be konkrečių objektų sąrašo). Tačiau turime pastabų dėl šios idėjos techninio išpildymo (4, 5 rašto pastraipos). Žinoma, kol nėra minėtųjų sąrašu, negalime atsakyti, kaip šie ribojimai galiausiai paveiks vėjo energetikos vystytojų galimybes atrasti vėjo energetikos projektams tinkamus sklypus.

Taip pat pritariame Aplinkos ministerijos sprendimui Įsakymo projekto 2.1. dalimi naujojo reguliavimo dėl poveikio vizualiniam estetiniam potencialui netaikyti, kai PAV ataskaitos parengtos ir paviešintos iki šio Įsakymo įsigaliojimo arba jos pakartotinai viešinamos dėl esminių korekcijų jau po Įsakymo įsigaliojimo. Taip vėjo energetikos vystytojai, kurie jau yra investavę į ataskaitos parengimą ir įgyvendinę procesus pagal buvusį reguliavimą, neatsidurs situacijoje, kai šios ataskaitos taptų bevertėmis ir procesą tektų pradėti iš naujo.

Nors Įsakymo projekto lydraštyje minima, kad **bus sudaryti vertingiausių panoramų ir objektų sąrašai, tai nėra nurodyta Įsakymo projekto 1.7. dalyje ar kitur tekste. Taip pat nėra aprašyta, kokia institucija yra atsakinga už šių sąrašų sudarymą, kaip vyks jų derinimo ir tvirtinimo procesas.** Prašome šiais aspektais papildyti Įsakymo projektą, kad tolesnis procesas būtų aiškus tiek institucijoms, tiek rinkos dalyviams.

Įsakymo projekte nurodoma, kad naujos nuostatos dėl poveikio kraštovaizdžio vizualiniam estetiniam potencialui vertinimo ir kiti Įsakymo pakeitimai įsigalioja 2021 m. liepos 1 d. Tačiau, pagal lydraštyje pateiktą planą, minėtieji sąrašai bus patvirtinti tik po to. Gali susidaryti situacija, kai nauji ribojimai jau bus taikomi, nors konkrečios teritorijos ir objektai, kuriems galioja šios nuostatos, nebūtų surašytos. **Siūlome nukelti šių pataisų įsigaliojimą tiek, kiek planuojama, jog užtruks sąrašų tvirtinimas (pavyzdžiui, iki lapkričio 1 d.). Taip pat, papildyti Įstatymo projekto 2 d. nauja 2.3. dalimi, nurodant, kad iki Įsakymo įsigaliojimo atsakinga institucija parengia sąrašus.**

Norime pabrėžti, kad **nepritariame Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2021 m. birželio 3 d. rašte pateiktiems pasiūlymams (Nr. 1, 2, 3, 6, 7) stipriai plėsti**

reguliavimą, kada būtų fiksuojamas vizualiai reikšmingą poveikis. Mūsų vertinimu, dabartinis Aplinkos ministerijos pasiūlymas, nors ir stipriai apriboja vėjo energetikos vystymą dalyje šalies teritorijų, yra labiau subalansuotas ir palieka mažiau galimybių dar labiau plėsti šių ribojimų apimtis.

Pažymime, jog prie Įsakymo projekto yra pateikiama numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma. Minėtoje pažymoje nurodoma, kad siūlomu teisiniu reglamentavimu nebus padaromas neigiamas poveikis. Prie minėtos vertinimo pažymos nėra pateiktas pažymoje nurodytų išvadų pagrindimas, todėl nėra aišku, kuo vadovaujantis jos buvo padarytos. Prie Įsakymo projekto pateiktame lydraštyje yra nurodoma, kad iš viso ypatingųjų (aukštybinių) statinių reikšmingas neigiamas poveikis kraštovaizdžio vizualiniam estetiniam potencialui siektų apie 35 % šalies ploto. Minėti ribojimai preliminariai apimtų didesnį nei 1/3 šalies teritorijos plotą, o tai gali reikšmingai sumažinti vėjo elektrinių plėtros galimybes. Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos (toliau – Strategija), patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133, 1.3.7.1. p., numatyta, kad: *„vystantis technologijoms, energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybos dalis didės jos gamintojams dalyvaujant rinkoje. 2020 metais energija iš atsinaujinančių energijos išteklių sudarys 30 proc. šalies bendrai suvartojamos galutinės energijos, 2030 metais – 45 proc., o 2050 metais – 80 proc. Energija iš atsinaujinančių energijos išteklių taps pagrindinė visuose – elektros, šilumos ir vėsumos energijos gamybos bei transporto – sektoriuose“*. Pažymėtina, kad šiuo metu Lietuvoje vėjo energetika yra pagrindinis energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių šaltinis, todėl prieš priimant Įsakymo projektą, mūsų manymu, yra būtina atlikti išsamų vertinimą, ar patvirtinus siūlomą teisinį reglamentavimą bus praktiškai įmanoma pasiekti Strategijoje nustatytus tikslus. Toks vertinimas šiuo metu nėra pateiktas. Iš esmės apribojus vėjo energetikos plėtrą, neišvengiamai tektų naudoti daugiau iškastinių energijos išteklių, o tai turėtų neigiamą poveikį klimato kaitai ir neatlieptų Lietuvos ir Europos Sąjungos lygiu keliamų ambicingų tikslų žaliosios energetikos plėtros srityje. Be to, vėjo energetikos plėtra turi teigiamą įtaką šalies, ekonomikai, viešiesiems finansams. Kadangi siūlomas teisinis reglamentavimas gali turėti tiesioginės įtakos valstybės strateginių tikslų įgyvendinimui, prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų vykdymui, valstybės ekonomikai ir kitoms svarbioms sritims. Prieš nusprendžiant patvirtinti šias naujas nuostatas, būtina visapusiškai įvertinti siūlomo reglamentavimo tiek teigiamą, tiek neigiamą įtaką visoms sritims, kurioms jis gali būti reikšmingas. Antroji Įsakymo projekto versija turėtų būti pateikiama konsultavimuisi su visuomene tik atlikus minėtą vertinimą, kartu pateikiant šio vertinimo pagrindimą.

Tikimės kad rengiant antrąją Įsakymo projekto versiją bus atsižvelgta į šiame rašte pateiktus pasiūlymus. Esame pasirengę aktyviai įsitraukti į tolesnį šio klausimo svarstymą.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p.: vilius@lvk.lt, tel. +370 5 212 1111